

ERITREAN REVOLUTIONARY DEMOCRATIC FRONT

መሰጠት ዘይተረኽቦ ጉዕዞ ስደት፡ መዘዛቱን መፍትሒኩን!!

ስደት ብምዝባዕ ተፈጥሮን ባልዕን ብሓደ ወገን፡ ሰብ ብዝሰርሐ ድማ፡ ቦቲ ካልእ ወገን፡ ዝኸሰት ተርእዮ ተባሂሉ ይግለጽ እዩ። ኣብ ናይ ሕጂ ኣርእስትና፡ ብዛዕባቲ ብተፈጥሮ ዝኸሰት ተርእዮ ስደት ኣይኮናን ክንትንትን ተባሂርና። እዚ ተርእዮዚ፡ ኣብ ገለ ወቕቲታት ዝኸሰት፡ ዘዕርፎ በሰላ ኣቃሊልካ ዘይረእኻ እንተኾነ፡ በሰልኡ ጸርካ ግን ይስገር እዩ። ንኣብነት ኣብ ሃገርና፡ "ዘበን ኣንባጣ" እናተባሃለ ዝኸሰት ሕሱም ዘበን፡ ንህዝብታትና ዘኸፈሎም ዋጋ ቀሊልኻ እንተዘይነበረ፡ ግን ድማ ተሰባሩ። እቲ ዓለም ብዓለሙ ከዛርብ ዝጸንሐን ገናውን መወዳእታኡ ዘይተፈለጠ፡ እቲ ከም ተርእዮ ዘይኮነስ ዳርጋ ሕላገትና እናኾነ ዝኸይድ ዘሎ፡ መብተኹ ዘይተረኽቦ ሰብ ዝሰርሐ ስደት እዩ።

ጉዕዞ ስደት፡ ፈቲኻ ዝእቶ ኣይኮነን። ኩሎምቶም ኣብ ትፈትዋ ሃገርካ፣ ዓድኻን ገዛኻን ንምቕጻል ዘለዉ ተኸእሎታት ምስ ተጸንቀቁ፡ ንሂወት ኣድሕን ዝውሰድ ናይ መጨረሻ ሕሱም ምርጫ እዩ። ሎሚ ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ኣንጻላልዩ ዘሎ፡ ኣጽናቲ ጠባያት ዝሓዘ መስርሕ ስደት፡ ሰብ ዝሰርሐ ምኃኑ ካብ ማንም ዝተሰወረ ኣይኮነን። ኣብ ሃገርና ሰብ ዝሰርሐ ስደት ዝጀመረ፡ ኣብ ሓምሳታት ምኃኑ ይንገረሉዩ። እዚ ዘበንዚ፡ ነቲ ብድርኹት ሓያላን መንግስታት ዝተፈጸመ ውዕል ፌደራሽን፡ ሃገይ ሃይለስላሴ ቀስ ብቐስ ክፍርሶ ዝተግዘቡ ሓርበኛታት ኣብታትናን ኣደታትናን፡ ነዚ ብምቕዋም፡ ኣብ ጽርግያታት ወጺኦም ክቃለሱም ምስ ጀመሩ፡ ዝተወሃቦም ኣረሚናዊ ግብረ-መልሲ ዝደረገኹ፡ ብሂወት ናይ ምቕጻል ግድነታዊ ምርጫ ነበረ። ካብ ጽባሕ ምጀማር ብረታዊ ተጋድሎና ኣትሒዞ ድማ፡ ባዕዳዊ ገዛኢ ስርዓት ሃገይ ሃይለስላሴ፡ "ኤርትራ መሬታምበር ህዝባ ኣደድለዩናንዩ" ዝብል ጸረ ህዝቢ ፖሊሲ ተኸቲሎ፡ ብፈላሲኻ ናይ ምህራም ስልቲ፡ ሂወትን ዓድታትን ኤርትራውያን፡ በብተራ ብኣልማሚት ክጭፍኹም ምስ ጀመረ፡ ብዝኸፍኦ እናተጋደደ ዝቐጸለ እዩ። ኣብ ልዕሊ ከም በዓል ያና ዝተፈጸመ ግፍዓዊ ጭፍጨፋ ከም ኣብነት ምጥቃስ ጥራሕ ይኣክል እዩ።

ኣብቲ ብባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ዝተተግበረ ኣብራሲ ፖሊሲ፡ ኣንስቲ፣ ቆልዑትን ዓበይትን ወገናትና፡ ሂወቶም ንምድሓን ናብ ጎረቤብቲ ሃገራት ክሰደዱ እንከሎዉ፡ ሓንቲ መዓልቲ ናብ ዝፈትዉዋ ዓዶም ከምዝምለሱ ብምትስፋው ነበረ። እዚ ተሰፋኪ ብዘይ ምኸንያት ኣይነበረን። እንታይ ደኦ፡ መላምል መንእሰያት ደቆም መሪቕም ናብ ሜዳ እናፋነዉ የጋድሉ ብምንባርም እዩ። እቶም ናብ ስደት ዝኸኙዎን፡ ኣብተን ንጊዝይኡ ዘጸለሉን ሃገራት ኮይኖም፡ ንሰውርኦም ካብኦም ዝጥለብ ኩሉ እናግልኡ፡ ዕድመ ባዕዳዊ መግዛእቲ ንምሕጻር ተረባሪቦም እዮም። እቶም ተመሪቕም ናብ ምግዳል ዝወፈሩ ጀጋኑ ደቆም ድማ፡ ብመራሕቲ ሰውራ ዝወረደም ኣደራዕ ተጻዊሮም ከቢድ መስዋእቲ እናኸፈሉ፡ ንባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ንኣንሳብን ንኣውሩን ኣቃቢጾም ሓራ ኤርትራ ኣረጋገጹ። እዚ ዓወትዚ ውጽኢት መሪርን ነዊሕን ተጋድሎ ናይቶም ኣብ ዓፄ ዝተረፉን ናብ ስደት ዝኸኙ ህዝብታትናን ከምኡውን ናይቲ ኣብ ቅድመ ግንባር ተሰለፉ ባዕዳዊ መግዛእቲ ኣብ ምድርዓም ዝተዋፈረ ንኡስ ወለዶ፡ እኩብ ድምር ምዑት ቃልሲ ምንባሩ፡ ብኸርዓት እንዝክሮ እዩ።

ኩሉ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝነበረን ኣብ ውጽኢ ተሰዳዳ ክነብር ዝጸንሐን ኤርትራዊ፡ ካብ ጽባሕ ሓርነት ጀሚሩ፡ ኩሉ ሕሰሙ ተቐንጢጦ ኣብ ሃገሩ ተሓጃቑ፡ ዝነበረሉ ብሩህ ዘበን ከምዝመጸሉ ተተስፍዩ ነበረ። ብናይ ባዕሉ ተባዕሶን ብደገፍ መንግስታዊ ስልጣን ዝሓዙ ደቁን፡ ናብ ዝፈትዋ ሃገሩን መረብቲን ክምለስ ተዳልዩ ብሃንቀውታ ዝጽቡ፡ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝቐጸር ህዝቢ ምንባሩ ናይ ቀረባ ተዘክሮና እዩ። ድሕሪ ነጻነት፡ ኣይኮነንዶ ሓድሽ ዋሕዚ ስደት ክጀምር ኢሉ ክሓስብ፡ ካብቲ ነባር ስደተኛውን፡ ብኡ ኣቢሉ ከርፋሕ ናብራ ስደት ክቐጽል ዝሓለመ ኣይነበረን። እንተኾነ ግን፡ ህዝብታትና ከም ዝሓሰቡም ኣይኮነሎምን።

ኣብ ጽባሕ ሓርነት፡ ብ20 ሰኔ 1991፡ ብሽም መዓልቲ ሰማእታት ኣብ ዝተዘከረት ዕለት፡ ቃልን ሕድርን ጀጋኑ ሰማእታትን ትጽቢት መላእ ህዝብታትናን ብሓፈሻ፡ ኣብ ቀረባን ርሑቕ ከርፋሕ ናብራ ስደት ዘሕልፉ ዝነበሩ ወገናትን ተኻሓደ። ፍሉይ ፖሎቲካዊ ርእይቶ ዝሓዙ፡ ካብ ህግሓኤ ወጻኢ ዝኾኑ ተቃለስትን ደጋፊኦም ኮይኑ ምእንቲ ሃገራዊ ነጻነት ዝተጋደለ ስዱድ ኤርትራዊ፡ መሰሉን ናይ ምንቕስቓስ ነጻነቱን ተኸቢሩሉ፡ ከም ዝኾነ ሃገራዊ ብሰላም ክነብር ዝኸእለሉ ዕድል ተሓረመ።

ስለዝኾነ ድማ፡ 20 ሰነ መዓልቲ ሰማእታት ኤርትራ፡ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ አፈወርቂ፡ ብስም ጀጋኑ ሰማእታት እናመሓላን እናጠሓለን፡ ኣብ ፈቓዶ ጎበታትን ሰንጭሮታትን ብጅግንነት ዝወደቁ ሰማእታትና ዝሃቡዎ ሕድሪ ክጠልም ኣሃዱ ኢሉ ዝጀመረላ ዕለት ኮነት። እዛ ዕለት-ዚ ኣብ ካብ ጽባሕ ሓርነት ጀሚሩ፡ ብታሕጻንን ፍስሃን ተመሊኡ፡ ምዝላልን ምስዕላዕን ዘይወደአ ንጽሀ ሃገራዊ ዜጋ፡ ኣብ ዝባኑ ዝሓል ማይ ዝተኻዓወሉ መዓልቲ ኮነ። እታ ተኸባቢናን ተሓቛቒናን ብሓባር ክሕሉዎን ክሃንጸን ዝተዳለወላ ፍትውቲ ሃገሩ፡ ኣብ ሞንጎ ዓዲ ዝኣተዉን በረኻ ዝተረፉን ደቁ፡ እንደገና ኩናት ሕድሕድ ዘድግስ ኣዋጅ ከምዝተአወጀ ተገንዘበ። ብርሑቕ ናይ ራህዋ ብርሃን ከማዕዱ ጀሚሩ ዝነበረ ህዝቢ፡ ኣብ ልዕሊኡ ከቢድ ሓደጋ ዝተሸከመ ጸሊም ደበና ከምዝንጸላለዎ ኣስተውዓለ።

ርእሰ-ፋሽስት ኢሳይያስ አፈወርቂ፡ መንበረ ስልጣን ካብ ዝሓዘላ ዕለት ጀሚሩ፡ ንነባራት ስደተኛታትና ካብታ ጎረቤትናን መዕቆቢትናን ዝኾነት ሃገረ ሱዳን፡ ናብታ ኣብ ቀረባ ማዕዶ ሃንቀው ኢሎም ዝጥምቱዋ ሃገሮም፡ 'መርሓባ' ኢሉ ክቕበል ድሉው ኣይነበረን። ብቐዳምነት ዝተገደሰሉ ኣጀንዳ፡ ንኹሎም ፖሎቲካዊ ሓይልታት ኣጓንዩ ዝበሓቶ፡ ፖሎቲካዊ ስልጣን ምድልዓል ጥራሕ ነበረ። ብሓደ ወገን ሻሕጣይ መግለጺታት እናዘርገሐ ጊዜ ክሸምት፡ በቲ ካልእ ወገን ድማ፡ ንተቓዕምተይ ዝበሎም ፖሎቲካዊ ውድባትን ኣባላቶምን ኣብ ሜዳን ኣብ ወጻእን ስርሓይ ኢሉ ናብ ምህዳኖም ተዋፈረ። እዚ ቀንጻሊ ፖሊሲዚ፡ ነቶም ኣብ ቀረባ ጎረቤት ሃገር ተዓቕቦም ዝጸንሑ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ስደተኛታት፡ ናብ ዓዶም ንምምላስ ውሕስነት ክስእኑ ገበረ።

ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ገና ፖሎቲካዊ ስልጣን ካብ ዝሓዘላ ዕለት ጀሚሩ፡ ነቶም ምእንቲ ሃገራዊ ነጻነት ሙሉእ ዕድሚኦም ዘሕለፉ ውድባት ኣብ ምህዳን ጥራሕ ኣይተሓጸረን። ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ጎበለል ናይ ምዃን ሕልሙ ክወን ንምግባር፡ ናብ ጎረባብቲ ሃገራት ኢዱ ከወጣውጥ ጀመረ። እንተሰሊጡዎ ቁጠበኣን ብክንትሮባንድ ክከምት፡ እንተዘይሰለጠ ድማ፡ ብወታደራዊ ሓይሊ ክህድደን ላዕልን ታሕትን በለ። ኣብ ውሽጢ 10 ዓመታት ዘይመልእ፡ ንመንግስቲ ሱዳን ብሸም እስላማዊ ስርዓት ክተናኸሎ ተንቀሳቐሰ። ኣብ ልዕሊ መንግስቲ የመን ድማ፡ ብምኽንያት ደሴታት ሓኒሽ ዝቐር ኩናት ወሊዑ ሂወት መላምል ዜጋታትና ኣህለቐ። ንጅቡቲውን ኣይመሓራን። እቲ ኣዘዩ ዝኸፍኦ ድማ፡ ኣብ ፖሎቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ሰብኣውን ሞራላውን ዓቕምታት ሃገርና በሰልኡ ብቐሊሉ ክሓዊ ዘይክእል ዕንወት ዘሰዓበ፡ ብግንቦት 1998 ኣብ ልዕሊቲ ኣብ ትሕቲ ሉኣላዊ ግዝኣት ኢትዮጵያ ዝነበረ ኣክራኻሪ ከባቢታት ዝወልዎ ኩናት እዩ።

ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ብምኽንያት ዶብ ኣሳቢቡ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ዝጀመሮ ናይ ወራር ኩናት፡ ከቢድ ወታደራዊ ስዕረት ኣጋጠሙዎ ጥራሕ ዘበቀዐ ኣይኮነን። ኣብ ልዕሊ ህዝብታትናን ሃገርናን ከቢድ ሰብኣዊ ህልቂት፣ ቁጠባዊ ዕንወትን ማሕበራዊ ምዝንባልን ዘውረደ ኩናት እዩ። እዚ ዕንወትዚ፡ ኣብ ማይ-ቤት ፋሽስታዊ መንግስቲ ህግደፍ ኣትዩ፡ ብፖሎቲካዊ ቅልውላው ክሕመስ ዝገበረ ኩናትውን እዩ። ኣብ ሞንጎ መራሕቲ ህግደፍን መንግስትን ተዓብቲዎም ዝጸንሑ ፍልልያት፡ ንግዳም ክትኮሱን፡ ኣብ ደንበ ጉጅለ ኢሳይያስ ህግደፍ ምንጭ ክፍጠር ዝገበረ ኩናት እዩ።

እዚ ተርእዮዚ፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ናይ ጫካ ስርዓተ ምሕደርኡን ምስጢራዊ ኣሰራርሓታቱን ዳግም ፈቲሹ፡ ንሕውየቱ መንገዲ ከርሑ ኣይተጠቐመሉን። እኳ ደኣስ ነታ ንፋስ ዝኣተዋ መንበረ ስልጣኑ ክሕክም፡ ናብ ዝኸፍኦ ጥርዚ ፋሽስታዊ ጭካኔ ኣምርሐ። ነቶም መዋእሎም ኣብ ጎድኑ ኮይኖም ዝመርሑ፣ ዘጋደሉን ዝተጋደሉን ነባራት ዓበይቲ መራሕቲ ህግደፍ፡ ኣብ ልዕሊ ሃገር ክድዓት ከምዝፈጸሙ ብምውንጃል፡ በብሓደ እናለቐመ፡ ቤተ-ሰቦምን ኣዕርኽቶምን ኣብ ዘይሓቱሎም ጸልማት ጎዳን-ዲ ዳጎኖም። ነተን ክሰብ እዋን ኩናት ኤርትራን ኢትዮጵያን መልእኽተን ክቃልሓ ዝጀመራ ናይ ብሕቲ ጋዜጣታት ብምእጋድ፡ ንኣዳለውተን እናለቐመ ኣብ ዘይፍለጥ ስወር ቤት-ማእሰርቲ ሞቆሎም። እዚ ዘይተሓሰበ ፖሎቲካዊ ቅልውላው ዝወለደ ግፍዓዊ ማእሰርትን ደሃይ ምጥፋእን ዘተሓሳስቦም ዓበይቲ ሽማግሌታት፡ ዓገብ ክብሉ ክግርቑን ዝገበሩዎ ተበግሶ፡ ግዳይ ማእሰርቲ ገበሮም።

ስርዓት ህግደፍ፡ ዝኾነ ይኹን ፖሎቲካዊ ፍልልያት ዘይጸወር፡ ካብ ጸቢብ ሓሳባት ውሱን ጉጅለ ወጻኢ ንእሽተይ ባብ ናይ ምኽፋት ባህርያት ዘይብሉ ምዃኑ፡ ኳዕ ኢሉ ንኹሉ በርሃሉ። እንትርፊታ ጸባብ ናይ ጉጅልኡ ፖሎቲካዊ ስልጣን፡ ልኣላውነትን ክብርን ሃገር ዘይእንታዩ ምዃኑ፡ ናብ ሃገረ ኣልጀርያ ብዘበዘበ ከይዱ፡ ሰፊሕ ግዝኣት ሃገር፡ ንዓቃቢ ሰላም ሰራዊት ባዕዲ ኣሕሊፉ ክህብ ብምስምግዕ ኣረጋገጸ። እዚ በብእዋኑ ናብ ቃልዕ እናወጸ ዝሸደ ንኹብርን ልኣላውነትን ህዝብታትናን ሃገርናን ኣሕሊፉ ክህብ ድሕር ዘይብል ባህርያት ኢሳይያስ፡ ህዝብታትና ብሓፈሻ፡ መንእሰያትና ድማ ብፍላይ፡ ኣብ ሃገሮም ቀሲኖም ክነብሩ ኣዮኸኣሎምን። ስለዝኾነውን፡ እቶም ኣብ ዘበነ ባዕዳዊ መግዛእቲ ናብ ስደት ዝኸዱ፡ ናብ ዓዶም ክምለሱ ዘይክእሉ-ኩነታት ምፍጣሩ ጥራሕ ዘይኮነሱ፡ ኣብ እዋን ባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ተራእዩ ዘይፈልጥ፡ ሓድሽ ዋሕዚ ስደት ብቃፍላያት ክረኣ ጀመረ።

ዋሕዚ ስደት ኤርትራውያን ኣብ መዋእል ባዕዳዊ መግዛድ ኢትዮጵያ፡ መብዛሕትኦም ዝሸምገሉ ወለዲ፣ ኣደታትን ህጻውንትን ዝሸፍን ምንባሩ ዝፍለጥ እዩ፡ ኣብ ዘበነ ኣገዛዝኡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ግን፡ ጾታ፣ ዕድመ፣ ሞያን ኩነታት ስራሕን ዝፈሊ ኣይኮነን። እናሓደረ ዝብእስምበር፡ ዝግ ናይ ምባል ተርእዮ የብሉን። ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ዋሕዚ ስደት ንምግታእ ዝተኸተሎም ጭካኔ ዝመልኦም ተግባራት ኣይገትኡዎን። እኔ ደኣስ ከም ቤንዚን ዝተነሰሰሰ ባርዕ፡ መመሊሱ እናነሃረ ይኸይድ ኣሎ። ከምቲ ሕሉፍ ሓንቲ መዓልቲ ዓወት ተጸንቢሉ ናብ ሃገሩ ከምዝምለስ ተስፋ ብምስኣዕ ኣይኮነን ዝሰደድ ዘሎ። ብፋሽስታዊ ኣገዛዝኡ ህግደፍ ሃገሩ ከም ዑንቂ ጸቢባቶ፣ ተስፋ ችሪጽ፣ ኩቦ ደርብዮላ፣ ኩሎም ሓደጋታት ስደት እናረኣየን እናሰምዐን፡ ዓይኑ ሰም ኣቢሉ ካብ ዓዱ ዝነፍጽ ዘሎ እዩ ዝበዝሕ።

ህሉው ዋሕዚ ስደት ህዝብታትና፡ መንእሰያትና ናብ ጸረ ህግደፍ ቃልሲ መሪቕ እናለኣኹ፡ ብዕድመ ዝደፍኡ ሽማግሌታት፣ ኣደታትን ህጻውንቲ ቆልዑ ናብ ጊዚያዊ መዕቆቢ ዘምርሑሉ ወቕቲ ኣይኮነን። ካብ ሓይልታት ምክልኻል ይኹን ካብ ቤት-ትምህርቲ ናብ ስደት ዘምርሑ ዘሎው መብዛሕትኦም ተስፋ መጻኢ ምዕባላ ሃገር ዝኾኑ መላምል መንእሰያት እዮም። ብኣንጻር፡ መብዛሕትኦም ዓባይቲ ሽማግሌታት ወለዲ፣ ኣደታትን ቆልዑን ህጻውንትን ብዘይ ጠዋርን ቀባርን ኣብ ዓዶም ቀባሕባሕ እናበሉ ይተርፉ ኣሎው። ስለዚ ኣብ ዘበነ ምሕደራ ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ሃገር ብዘይተረካቢ ወለዶ ዘተርፍ፡ ንሓደጋ ብርሰት ዝዕድም ዘሎ ሓደገኛ ተርእዮ ምዃኑ ምግንዛብ የድሊ።

ሓደ ዜጋ፡ ኣብ ሃገሩ ሰላም ረኺቡ ሰራሕ ክነብር ሙሉእ ዕድል እንተረኺቡ፡ ካብ ሃገሩ ብዘይ ሕጋዊ ኣገባብ ሞት እናተሳገረ፡ ስደት ዝመርጹሉ ዝኾነ ይኹን ምክንያት የብሉን። ኣብ ሃገሩ ፍትሕን ጥዑይ ምምሕዳርን እንተረኺቡ፡ ከም ዑፍ በሪሩ፡ ሸሻይ ምድረ በዳ ሰሃራን ሰናይን ዓሳታት ባሕሪ ሚዲተራንያንን ዝኾነሉ ምክንያት የብሉን። ኣብ ሃገሩ ቅዋማዊ ስርዓትን መሰል ነጻ ምንቅስቃስ ዜጋታት እንተሃልዩ፡ ጸልማት ከይኮነ፡ ጎበታት እናደየብ፣ ስንጭርታትን ጣሻታትን እናጠሓሱ፡ ዶብ ሃገር ዝሰገረሉ ምክንያት የብሉን። ኩሉ ናብ ወጻኢ ዝግበር ጉዕዞ፡ ብብርሃን ምድራ፡ ብሕጋዊ መንገዲ፡ ብነፋሪት፣ ብመራኽብን ብመኪናን ምኾን፤ ኣብ ዝሕሸ በጺሑ ኣብ መዓልቱ ናብ ሃገሩን ስድርኡን ምተመለሰ። ኣብ ትሕቲ እዞ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ዓምጺጽ ሓዙ ዝገዝኡ ዘሎ ሃገርና፡ ጉዕዞ ስደት፡ መመሊሱ እናነሃረ ዝኸደሉ ዘሎ መሰረታዊ ምክንያት፡ ዓፋኒ፣ ጨፍላቕ፣ ጠንቂ ድኽነትን ዓጸቦን ዝኾነ ፋሽስታዊ ስርዓተ ኣገዛዝኡ ዝወለደት እዩ። እዚ ድማ፡ ግፍዓዊ ኣገዛዝኡን ጥርዚ ጭካኔን ኢሳይያስ/ህግደፍ ካብ ሕሉፋት ባዕዳውያን ገዛእትና ኣዝዩ ዝኸፍኦ ምዃኑ ቁልጭ ኣቢሉ የብርህ።

ኣብ ጉዕዞ ሰደት፡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራውያን ብሓፈሻ፡ ኣብ መንእሰያትና ድማ ብፍላይ ዝወርድ ዘሎ ግፍዕን ህልቂትን ካልእ ኣብ ሕሉፍ ታሪኽና ተራእዩን ተሰግዑን ዘይፈልጥ፡ ትራጀዲ እዩ። ብሓደ ወገን ፈጸሙ ዘዩጸጸ እናተመራራሕኩን እናተገታተኩን ዝቐጽል ስደት፡ በቲን ካልእ ወገን ድማ፡ ኣብ ምድረበዳታት ሰናይ፣ ሰሃራን ማእከላይ ባሕርን ዝወርድ ዘሎ ጥፍኣት፡ ደጋጊምካ ክትሰምዖ ኣዝዩ ዘሰንብድን ዘባህርርን እናኾነ ይኸይድ ኣሎ። እዚ ህልቂትዚ፡ እቲ ህዝብታትና ኣብ ዓዶም ተረጋጊኦም ከይነብሩ፡ እኔ ደኣስ ክነፍጽ ዝገብሮም ዘሎ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ህግደፍ፡ ብልኡኻቲ ዝኾኑ ናይ ስለላን ጸጥታን ኣካላቲ ኣቢሉ፡ ምስ በደዊንን ራሻይዳን ቃል-ኪዳን ኣሲሩ ዝፍጽም ዘሎ ምዃኑ፡ ካልእ ንዘልኣለም ይቐረ ዘይበሃሎ ወንጀል እዩ። ስደተኛታት ኤርትራውያን፡ ሰሃራ ይኹን ሰናይ ወይ ድማ ማእከላይ ባሕር ክቐርጹ ዘጋጥሞም ዘሎ ጃምላዊ ህልቂት፡ ንመላእ ማሕበረ ሰብ ዓለም፣ መንግስታትን ገበርቲ ሰናይ ማሕበራት ዘደንገጸን ምስ ህዝብታት ኤርትራ ኮይኖም ክሓዝኑን ክነብዑን ዝገበረ እዩ። ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍን ኮራኽሩን ግን፡ "ጸጊሎም ሃገሮም ገዲሮም ዝወጹ እዮም" ብምባል ኣሸካሪሎም ደው ኣየበሉን። እኔ ደኣስ ነቶም በብእዋኑ ብጅምላ ዝሃልቁ ዘለው ወገናት፡ ኣብ መሬት ዓዶም ተመሊሶም ከይቅበሩ ብምክልኻል፡ ኣብ ኤርትራውያን ብሓፈሻ፡ ኣብ ስድራታት መውቲ ድማ ብፍላይ፡ ከቢድ ግፍዒ ክፍጽም ጸኒሑ ኣሎ። ነዚ ከም ኣብነት ዝኾነና፡ ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ 2013 ዝሃለቐ ኤርትራውያን ግዳያት ላምፕዱዛ ምዝካር ይኣክል። ኣብዚ ዝሓለፈ ክልተ ሰሙን(ብ19 ሚያዝያ 2015) ኣብ ማእከላይ ባሕር ካብ ዝተቐዘፉ 850 ስደተኛታት ዝተፈላለዩ ሃገራት ኣፍሪቃ፡ 350 ኤርትራውያ ምዃናም ድሮ ተረጋጊጹ ኣሎ።

ኣብ ዘበነ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ህግደፍ፡ መንቀሊ ስደት ኤርትራውያን፡ ብጭቡጣት ማእለያ ዘይብሎም መርተዖታት ዝተመስከረ ፖሎቲካዊ ሕቶ ምዃኑ ዘካትዕ ኣይኮነን። እንተኾነ ግን፡ ብጸዕቂ ስደተኛታት ዘዕለቐልቓ ዘለዎ ሃገራት ኣውሮጳ፡ ካብ ጸቢብ ሃገራዊ ረብሓታተን ብምብጋስ፡ ንርኡይ ሓቂ ብምጉሳይ፡ ጉዳይ ኤርትራውያን ስደተኛታት፡ ምስ ስራሕ ስእነትን ድኽነትን(ሕቶ ቁጠባ) ዝተኣሳሰረ ጌሮም ክትርጉሙም ይፍትኑ ኣሎው። መፍትሒኡ ድማ፡ ነቲ ምስ ጥሩፋት ግብረ-ሽብርውያን ጉጅለታት ብምሽራኽ፡ ንዘባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ኣብ ምሕማስ ብምውፋሩ፡ ብማዕቀብ ዝቐጸዕ ዘሎ ጉጅለ ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ኣማኢት ሚልዮናት ዩሮ ብምድጋፍ፡ ስራሕ ፈጠሩ ዋሕዚ ስደት ዝገትኣሉ ኩነታት ከጣጥሖም ይውጥኑ ምህላም ካብ መግለጺታቶም ምግንዛብ ይከኣል። እዚ ውሳኔዚ፡ ስግንጠር እዩ። ዋሕዚ ስደት ዝውገደሉ ብሕታዊ መዋጽኦ፡ ኣብ ጎድኒ ዲሞክራሲያዊ ቃልሲ ህዝብታት ኤርትራ ተሰለፎም ደገፎም ብምዕዛዝ፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ንኣንሳብን ንሓዋሩን ብምውጋድ እናሃለው፡ ነቲ ናይ ኩሎም ሕሰማት ህዝብታትና ዝኾነ ግፍዕኛ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ፡ ሓይል ሞንጉድ ክድርብ ዝገብር ውሁብቶ ምብርካት፡ ብጸቢብ ሓሳባት ዝተደፍኦ፣ ሰብኣዊ ሕልና ዝጎደሎ፡ ኣንጻር ውሳኔ ሕቡራት መንግስታት ዝኾነ ሓደገኛ ድንዕታ

እዩ። ስለዚህ፣ ነዚ ውሳኔ'ዚ ንምዕጻፉ ኩላትና ደለይቲ ለውጢ ኤርትራውያን፣ ምስ ጸገምና ዝግንዘቡን ጽቡቕና ዝትምነዩን ወገናት ብምውህሃድ ክንቃለሶ ይግባእ ኢልና ንኣምን።

ኩላትና ኤርትራውያን ንከታተሎ ከምዘሎና፣ ኣብ ዘበነ ኢሳይያስ/ህግደፍ፣ ስደት ኤርትራውያን ማእለያ የብሉን። ስደት ንኤርትራ ቀንዲ ሰብአዊ ዓቕማ ዘብርሳ ዘሎ ሓደገኛ ተርእዮ እዩ። ስደት ከምቲ ትግሊ ኣይኮነን። ዓድኻ ከም ትምለስ እናተተሰፈኻ፣ ንሃገርካ ክትምለስ ዘውሕስ ዕዩ ገዛ እናፈጸምካ ኣይኮነን። በጃቶም ዓሰርተታት ኣሽሓት ሰማእታትን ኣማኢት ኣሽሓት ኣካለ ስንኩላናን ዝኾነት ሃገርና፣ ህልውናኣን ቀጻልነታት ዝፈታተን ሓደጋ እናኾነ ዝኸይድ ዘሎዩ። ስለዚ ህሉው መሰርሕ ስደትና መዘዙ ተንቲንካ ዝውዳእ ኣይኮነን። ሰብ ዝሰርሖ ስደት ፈቲኻ ትኣትምኳ እንተዘይኮነካ ንህልውን መጻኢ ዕድልን ሃገርን ህዝብን ዝፈታተን እንተኾይኑ፣ ነብሲ ወክፍ ዜጋ ደው ኢሉ ክሓሰበሉን ክጠትየሉን፣ ዘየግም ፍታሕ ከንብረሉ ዝግባእ ይኸውን። ሂወት ንምድሓን ጊዝያዊ መዕቆቢ ንምርካብ ዝግበር ስደት፣ ምስቲ ኣብ ሃገርና፣ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ብምውጋድ ህዝብን ሃገርን ብዘላቕነት ንምድሓን ዝካየድ ዲሞክራሲያዊ ቃልሲ ክዋደድ እንተዘይከኢሉ፣ ናይ ስደት መዘዝ፣ ሃገርና ዘስእነና ክኸውን ይኸእል እዩ። ስለዚ ስደት ጊዝያዊ ፍታሕምበር፣ ዘላቂ ውሕሰነት ኣይከውንን። መሰረታዊ መፍትሒ ስደትን መዘዛቱን፣ ኩሉ ዓቕምታትና ኣወሃሂድና፣ ኣንጻር ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ብቐዳምነት ብምቕናዕ፣ ኣብ ሃገርና መሰረታዊ ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ምምዘጋብ ጥራሕ እዩ። ኣብዚ መዳይዚ መንእሰያት ኤርትራ፣ ከምቶም ዝሓለፉ ተጋደልቲ ኣቦታቶምን ኣደታቶምን፣ ህዝቦምን ሃገሮምም ኣብ ምድሓን ሓድሽ ታሪኽ ክሰርሑ ክላግሉ ይግባእ። ነንውልቕኻ፣ ካብ ሃገርካ ከም ዑፍ እናበረርካ፣ ርሑቕ ዓዲ ስደት ምምራጽን፣ ኣብ ውልቃዊ ሂወትካ ምትጻርን ሕልናውን ታሪኻውን ተሓታትነት ዘስዕብን ነባሪ ቅሳነት ዝኸልእን እዩ። ስለዚ ሃዩ ከይጠፋእና ደው ኢልና ንሕሰብ። መፍትሒኡ ቃልሲ ኣንጻር ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ምጥንኻርን ኣብ ሃገርና ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ምርግጋጽን ጥራሕ እዩ።

ዜናን ባህሲን ቤት-ጽሕፈት ሰደግኤ፡